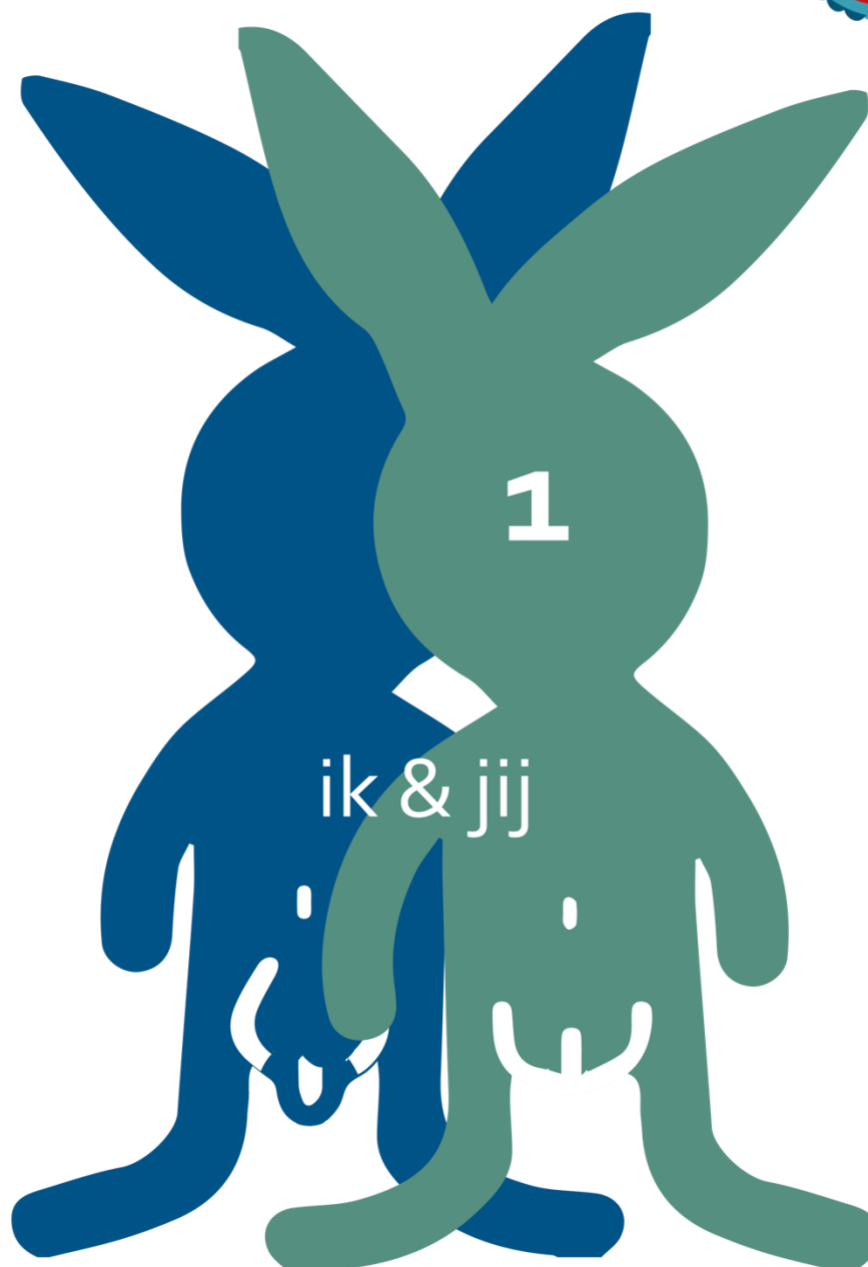


Thema 1

# IK & JIJ: lessen

Motto:

Ik ben ik en jij bent jij!!



## 1.1. IK BEN MEZELF

### Groep 4. Wie is het?

#### *Doel*

De leerling kan een eigenschap van zichzelf en van een ander benoemen.

#### *Materiaal*

Spel *Wie is het* (genoeg spellen voor een kwart van het aantal leerlingen).

#### *Werkwijze*

Leg het spel *Wie is het* uit en laat de leerlingen in viertallen uiteen gaan. Er spelen steeds twee tweetallen tegen elkaar, zodat de tweetallen met elkaar kunnen overleggen.

Als de spelletjes uit zijn, bespreek je in de kring hoe het ging. Maak duidelijk dat het **eigenschappen** zijn waaraan ze de gezichten op de kaartjes hebben herkend. Vraag aan elk kind:

- Hoe zou jij op zo'n kaartje worden herkend?
- Hoe zou (*naam klasgenoot*) op zo'n kaartje worden herkend?



## Groep 5. In evenwicht

### *Doel*

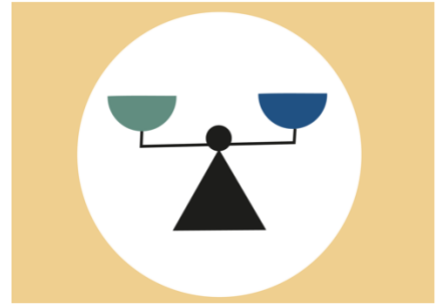
De leerling kan tenminste vier persoonlijke eigenschappen benoemen, zowel *makkelijke* als *moeilijke*.

### *Materiaal*

Digibord: plaat *Weegschaal-eigenschappen*.

Een weegschaal

Vier blokjes van gelijke grootte en gewicht.



### *Werkwijze*

Vraag in de kring aan de kinderen: *weet jij wie je bent?* Wacht de antwoorden af (schrijf antwoorden op), maar ga er nog niet op in.

Vraag dan aan de kinderen: *weten mama, papa, de juf/meester, je klasgenoten wie je bent?*

Wacht de antwoorden af (schrijf antwoorden op), maar ga er nog niet op in.

*Jij weet wie je bent, mama, papa, juf, meester, klasgenoten weten wie je bent.*

Vraag dan aan een leerling: *Wie ben jij dan?*

Waarschijnlijk komt alleen de naam van de leerling naar boven.

*Dat is gek! We weten allemaal al dat ... - .... heet. Maar we weten veel meer. En... weet ook meer dan haar/zijn naam.*

Wie je bent heeft te maken met je eigenschappen!

Laat de weegschaal zien op het digibord.

Gebruik als voorbeeld zelf 4 blokjes om te laten zien dat je verschillende eigenschappen hebt:

- Moeilijke: (bijvoorbeeld) verlegen, ongeduldig, snel boos, lui, slordig, bang.
- Makkelijke: (bijvoorbeeld) stoer, geduldig, lief, behulpzaam, netjes, moedig, geduldig

Plaats twee blokjes in de linker schaal en twee blokjes in de rechterschaal.

Laat de kinderen dit ook doen.

- Eén moeilijk blokje plaatsen ze zelf en één blokje plaatsen ze na overleg met klasgenoten.
- Eén makkelijk blokje plaatsen ze zelf en één blokje plaatsen ze na overleg met klasgenoten.

## Groep 6. Wie is wie

### *Doel*

De leerling kan zich met instructies verplaatsen in (de eigenschappen van) een klasgenoot.

### *Materiaal*

Digibord: plaat *Wie-is-wie*.

Printen op A3 voor de helft van het aantal leerlingen: plaat *wie-is-wie-werkblad*.

### *Werkwijze*

Lees samen het gedicht van Frank Eerhart. Bespreek het gedicht en laat een voorbeeld horen van een eigen bewerking: als ik (leerkracht) .... (naam leerling) was, dan zou ik.... en (naam leerling) .....

Laat de leerlingen in tweetallen hetzelfde proberen door op de puntjes van het werkblad hun tekst te schrijven. Ze doen het een keer vanuit het perspectief van leerling 1 en een keer vanuit het perspectief van leerling 2.



## 1.2. IK HOUD (NIET) VAN.....

### **Groep 4. Knuffel-prikbord**

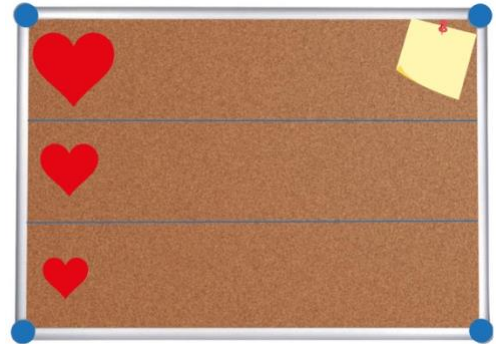
#### *Doel*

De leerling kan aangeven wie de mensen zijn van wie hij/zij houdt en daarbij ook gradaties aangeven van 'houden van'.

#### *Materiaal*

Digibord: plaat *Knuffel-prikbord*.

Printen voor alle leerlingen op A3: plaat *Knuffel-prikbord*.



#### *Werkwijze*

Laat de een van de twee platen zien op het digibord. Leg uit dat je van mensen, dieren en dingen kunt houden, maar dat je niet van alles en iedereen even veel houdt.

De kinderen gaan hun eigen knuffel-prikbord of zwart-witbord maken. In het geeltje schrijven ze hun naam. In de rij bij het bovenste, grote hartje plakken ze de plaatjes, foto's en tekeningen van dat waar ze het meest van houden. Bij het iets kleinere hartje doen ze hetzelfde voor dat waar ze ietsje minder van houden en bij het hartje daaronder is het houden van nog een stukje minder.

## Groep 5. Over de streep

### *Doel*

De leerling herkent en benoemt gevoelens die horen bij houden van en een hekel hebben aan.

### *Materiaal*

Krijt

### *Werkwijze*

Zet de stoelen en tafels aan de kant. Trek een lijn door het midden van de klas. Laat alle kinderen aan één kant van de lijn gaan staan. Het spel heeft twee rondes met een korte pauze er tussen. In de eerste ronde zeg je:

*Je gaat over de streep als je houdt van.....*

In de tweede ronde zeg je:

*Je gaat over de streep als je een hekel hebt aan.....*

Benadruk dat alles goed is! Zorg voor een veilige setting.

Bekijk samen na het stellen van een vraag of er veel of weinig kinderen staan en of er zowel jongens als meisjes staan. Vraag aan twee leerlingen waarom ze op die plek staan. Zorg dat het geen lang gesprek wordt; snelheid is belangrijk in dit spel.

Vul het onderstaande lijstje aan met opdrachten die passen bij je eigen groep.

Je gaat over de streep als je houdt van / een hekel hebt aan.....

- buitenspelen
- tekenen
- je papa
- je knuffel
- spelen met lego
- je mama
- lezen
- spelen met auto's
- de juf/meester
- spelen met poppen
- je vriend
- je vriendin
- ....

## Groep 6. Zwart-wit

### *Doel*

De leerling kan gradaties benoemen tussen 'houden van' en 'een hekel hebben aan'.

### *Materiaal*

Digibord: zet het Sire-filmpje klaar (klik op de afbeelding).

Digibord: plaat *Zwart-wit* (materiaal/middenbouw/ik-jij).

Printen op A3 voor alle leerlingen: plaat *Zwart-wit*.

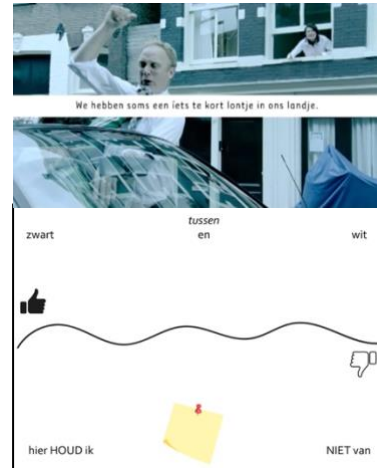
### *Werkwijze*

Begin met het Sire-filmpje uit 2006 over korte lontjes. Praat met de kinderen over wat ze zien. Het gaat over snel boos worden, over onvriendelijk zijn tegen andere mensen. Maar het gaat ook over overdrijven zoals je dat ook al snel doet als je bijvoorbeeld op Facebook zit. Op Facebook vind je iets leuk of niet leuk. Maar daar zit nog heel veel tussenin.

Als iemand lawaai maakt of iets doms doet kun je dat *heel erg* vinden en dus meteen gaan schreeuwen. Je kunt het ook *helemaal niet erg* vinden en gewoon doorgaan met wat je aan het doen bent.

Tussen leuk en niet-leuk, tussen zwart en wit, zit nog heel veel meer. Laat de kinderen op het digibord de plaat *Zwart-wit* zien. Bespreek samen een paar situaties uit het leven in de klas of het schoolplein. Geweldig, helemaal niet leuk, of iets er tussenin? En wat dan er tussenin?

Laat de kinderen ter afsluiting een eigen zwart-witplaat maken.



### 1.3. IK KAN (NOG) NIET GOED EN IK WIL (NIET)

#### **Groep 4. Stap voor stap**

##### *Doel*

De leerling maakt met hulp een stappenplan voor het leren van een nieuwe vaardigheid.

##### *Materiaal*

Digibord: zet het schooltv-filmpje klaar *Hoe leren apen klimmen en springen?* (klik op de afbeelding).

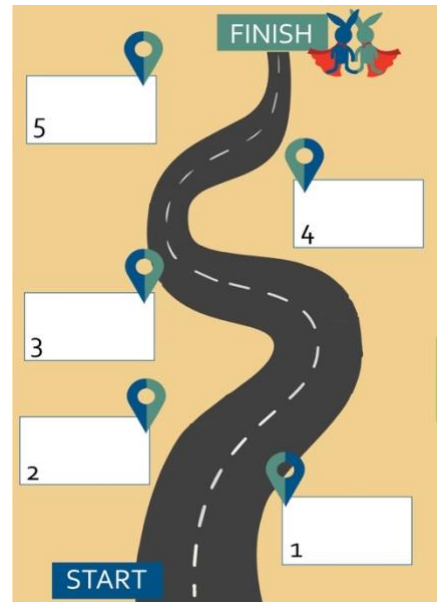
Printen op A4 voor alle leerlingen: *Stap-voor-stap*.



##### *Werkwijze*

Bekijk samen het filmpje en bespreek wat de kinderen zien. Wat valt op? Het aapje doet de moeder na; het aapje kan lang niet zo goed springen en klimmen als de moeder; het aapje oefent en er gaan dingen mis (het water, de boom). Wat denken de kinderen: kan het aapje *alles* leren? Kan hij leren zwemmen, praten, fietsen? Kinderen leren net als aapjes. Ook door nadoen en oefenen. Stap voor stap.

De kinderen mogen kiezen uit twee vaardigheden die ze graag willen leren. Denk aan zelfstandig: een brood kopen, een boodschap overbrengen aan de leerkracht van groep 8, de tafel dekken als oma en opa komen. In twee groepen ga je met de kinderen bespreken hoe ze gekozen vaardigheid in vijf stappen kunnen gaan oefenen. Maak daarbij gebruik van het stappenplan.





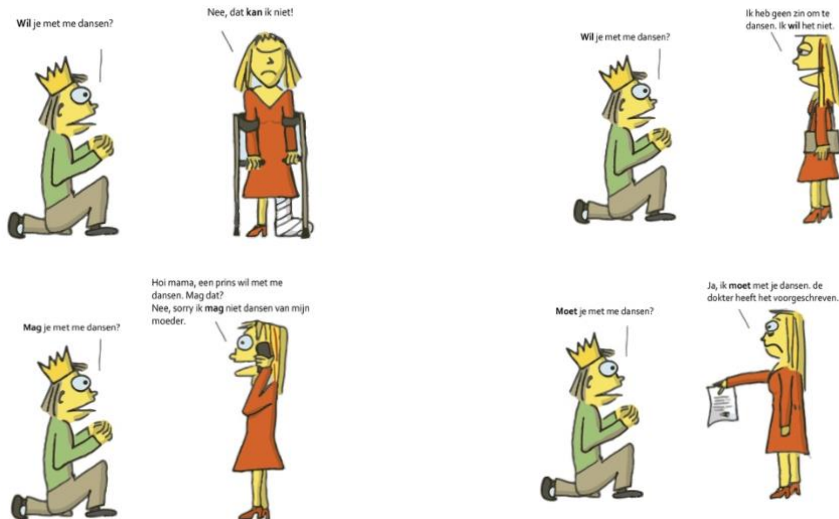
## Groep 5. Kunnen, willen, mogen, moeten

### *Doel*

De leerling kan vaardigheden benoemen die hij/zij wel kan, maar niet wil uitvoeren en vaardigheden die hij/zij wel wil, maar niet kan uitvoeren.

### *Materiaal*

Digibord: Plaat *Kunnen-willen*.



### *Werkwijze*

Bekijk de platen op het digibord. Bespreek ze één voor één en verzin samen met de kinderen zoveel mogelijk situaties zoals in het plaatje.

1. Wat willen ze wel, maar kunnen ze niet?
2. Wat kunnen ze wel, maar willen ze niet?
3. Wat willen ze wel, maar mogen ze niet?
4. Wat willen ze niet, maar moeten ze wel?

## Groep 6. Mijn toekomst

### *Doel*

De leerling kan benoemen hoe hij/zij later wil leven en wat hij/zij later wil worden.

### *Materiaal*

Digibord: *Mijn-toekomst*.

Printen voor alle leerlingen: *Mijn-toekomst-werkblad*.



### *Werkwijze*

Iedereen heeft toekomstdromen. Wensen, gedachten, fantasieën over hoe het leven er later – als je groot bent – uit zal zien. Een toekomstdroom is iets om aan te denken als je uit het raam kijkt, tijdens een saaie les. Maar een toekomstdroom is ook iets om naar toe te werken. Het is een doel.

Om je doel te kunnen bereiken, moet het doel een beetje bij je passen. (*Noem een eigen voorbeeld van een doel dat jij als leerkracht nooit zal bereiken en waarvan de kinderen onmiddellijk snappen dat het niet bij je past*).

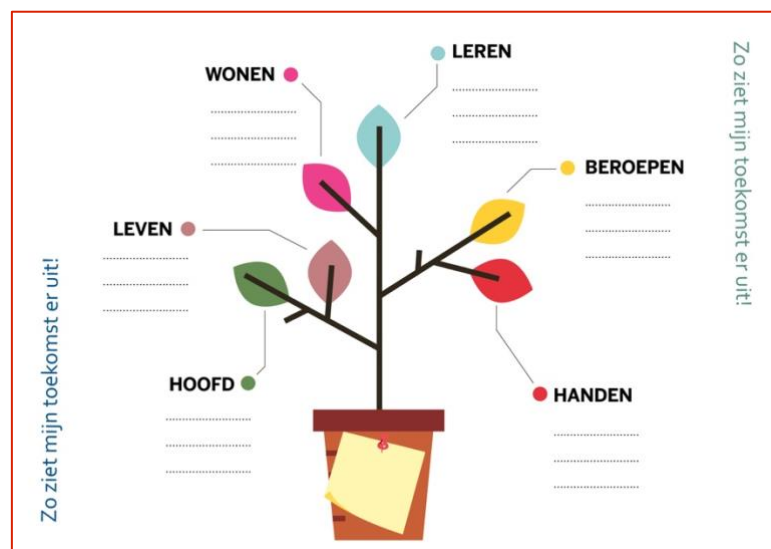
Als je topvoetballer wilt worden, is het wel handig als je een beetje kunt voetballen.

Als je de bal altijd de verkeerde kant uitschiet, dan kun je misschien beter een ander doel bedenken.

Hebben de kinderen een toekomstdroom? Wat is hun doel? Weten ze al hoe ze willen leven als ze volwassen zijn? Hoe willen ze wonen en met wie? Waar willen ze wonen? In Nederland of in een ander land? Willen ze met hun handen werken of liever met hun hoofd? Wat willen ze worden?

Voer het gesprek zo goed als het gaat. Wees niet te snel tevreden.

Laat de kinderen ter afsluiting het werkblad invullen. Loop langs terwijl ze bezig zijn en ondersteun als dat nodig is.



## 1.4. MIJN GEZIN EN FAMILIE

### Groep 4. Mijn familie en ik



#### *Doel*

De leerling weet wie er deel uitmaken van haar/zijn familie.

#### *Materiaal*

Digibord: plaat *Mijn-(grote)-familie*.

Printen op A3 voor alle leerlingen: Plaat *Mijn-familie-en-ik*.

Printen op A4 voor alle leerlingen (plus een aantal extra):  
uitknipbladen *Familieleden*.



#### *Werkwijze*

Laat op het digibord de foto zien van de grote familie. Hebben de kinderen ook zo'n grote familie? Wat is een familie? Wie maken er deel uit van je familie? Bespreek: mama's, papa's, broers, zussen (gezin) en oma's, opa's, tantes, ooms, nichten en neven.

Laat op het digibord de plaat *Mijn familie* zien. Deze plaat krijgen de kinderen uitgeprint op A3. Op de plaat plakken en/of tekenen ze zichzelf en hun familie. Ze kunnen daarbij de uitknipbladen *Mijn familieleden* gebruiken (laat de uitgeprinte bladen zien). Hoeveel ooms en tantes hebben de kinderen? Hoeveel mama's en papa's, oma's en opa's? Neven en nichten? Hoe heten al die familieleden? Lukt het om hun namen bij de uitgeknipte poppetjes te zetten? Welke talen worden er gesproken in de familie?

Geef de kinderen hun eigen *Familie en ik* mee naar huis. Lukt het om thuis nog mensen en namen toe te voegen?

## Groep 5. Mijn familie: ver weg en dichtbij

### *Doel*

De leerling kan benoemen of laten zien welke familieleden dichtbij haar/hem staan, geografisch en emotioneel.

### *Materiaal*

Digibord: plaat *Mijn-(grote)-familie-en-ik-afstand*.

Printen op A3 voor alle leerlingen: Plaat *Mijn familie-en-ik-afstand*.

Printen op A4 voor alle leerlingen (plus een aantal extra): uitknipbladen *Familieleden*.



### *Werkwijze*

Laat op het digibord de foto zien van de grote familie. Vertel dat er grote families zijn en kleine families. Dat sommige families heel dichtbij elkaar wonen en sommige families ver van elkaar af. Vertel dat in sommige families verschillende talen worden gesproken. Vertel iets over jezelf of gebruik voorbeelden. Bijvoorbeeld dat je een tante hebt die dichtbij woont, maar die je niet zo aardig vindt; ze *voelt* niet dichtbij. Misschien heb je een neef die ver weg woont, maar juist heel dichtbij voelt.

Laat de plaat *Mijn-familie-en-ik-afstand* zien op het digibord. De kinderen gaan deze plaat invullen met de uitgeknipte poppetjes. Familieleden die ver weg wonen, plakken ze op de wereldbol; familieleden die dichtbij wonen, 'zitten' meer in het gras. Familieleden die dichtbij voelen (ook als ze ver weg wonen) krijgen een hartje, een kleurtje of een ander teken van belangrijkheid. Kinderen uit een meertalige familie kunnen ook de talen opschrijven die in de familie worden gesproken.

## Groep 6. Missen

### *Doel*

De leerling kan iets vertellen over iemand die hij/zij mist of verloren heeft.

### *Materiaal*

Digibord: zet het filmpje *Opa is dood* klaar (klik op de afbeelding).

Knutselmateriaal (met name doosjes, zachte materialen zoals watten, lapjes).



### *Werkwijze*

Kijk en luister naar het liedje over opa die is doodgegaan. Zijn er kinderen die dit hebben meegemaakt? Zijn er kinderen die iemand (heel erg) missen? Praat met de kinderen over iemand missen, door de dood of doordat iemand is weg gegaan of in een ander land woont. Als je iemand mist heeft hij of zij nog wel een plekje in jouw hoofd of in je hart. Hoe ziet zo'n plekje eruit?

Laat de kinderen in tweetallen een plekje knutselen voor iemand die ze missen.

## 1.5. MIJN VRIENDEN

### Groep 4. Supervrienden

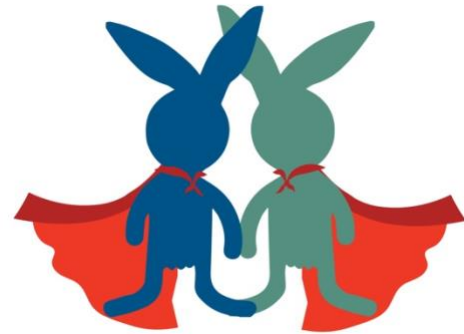
#### *Doel*

De leerling kent manieren om vrienden te maken.

#### *Materiaal*

Digibord: Plaat *supervrienden*.

Printen: voor alle leerlingen het *Weekplan-supervrienden*.



#### *Werkwijze*

Vertel in de kring dat iedereen graag vriendjes wil hebben om mee te spelen. Sommige kinderen vinden het makkelijk om vriendjes te maken, andere kinderen vinden het moeilijk. Net zoals sommige kinderen het makkelijk vinden om te fietsen of te lezen en andere kinderen dat juist moeilijk vinden.

Vertel dat jij en je collega deze week *supervrienden* worden. Jullie gaan ieder kind een week als een soort schaduw, fee of superman volgen en hem of haar goede raad influisteren voor het maken van vrienden.










Na die supervrienden-week krijgt iedereen een supervriend.

[Jullie hebben de kinderen een weeklang geschaduwd en geholpen bij het maken van vrienden. Je hebt een beeld van welke kinderen (redelijk goed) vrienden weten te maken en houden en welke kinderen daar niet (goed) in slagen.

Koppel de 'goede' vriendenmakers aan de 'slechte' vriendenmakers. Zij worden elkaars supervriend.]

Vertel de kinderen wat een supervriend is en doet. Maak daarbij gebruik van wat je hebt gezien in de week dat je kinderen schaduwde. Houd het simpel en spreek kinderen aan op hun kracht!

Zet de supervrienden die je gekoppeld hebt aan het werk. Wat gaan ze samen doen in het speelkwartier? En in de lunchpauze? Aan welke kinderen gaan ze vragen om mee te doen?

			
maandag 			
dinsdag 			
woensdag 			
donderdag 			
vrijdag 			

## Groep 5. Mijn vriend

### *Doel*

De leerling kan iets vertellen over geven en nemen in een vriendschap.

### *Materiaal*

Digibord: zet het filmpje over *vriendschap* klaar (klik op de afbeelding).



### *Werkwijze*

Kijk naar het filmpje waarin kinderen vertellen over vriendschap. Praat met de kinderen over hun ideeën en ervaringen. Wie is jouw vriend? Wat is een vriend? Hoe weet je dat iemand je vriend is? Breng zelf aspecten in zoals vertrouwen, wederkerigheid, elkaar begrijpen, gelijkwaardigheid, elkaar helpen, ruzie maken en het weer goed maken.

## Groep 6. Ruzie en weer goed

### *Doel*

De leerling kent manieren om het weer goed te maken na een ruzie met een vriend.

### *Materiaal*

Groot vel papier met in het midden geschreven *Weer vrienden?*

### *Werkwijze*

Bespreek kort in de kring dat vrienden ruzie kunnen krijgen, maar dat ze het meestal ook weer goed maken. In de kring haal je zoveel mogelijk ervaringen op met ruzie maken/hebben. Hoe voelen de kinderen zich als ze ruzie hebben met een vriend? Weten ze hoe ze het weer goed kunnen maken?

Verdeel de groep in viertallen. Elke groep krijgt een groot vel papier met in het midden het *Weer vrienden?* De groepsleden hebben elk een eigen kleur stift, zodat goed te zien is wie wat heeft opgeschreven. Om de beurt, met de wijzers van de klok mee, schrijven of tekenen de kinderen een manier om weer vrienden te worden. Elke leerling doet tenminste twee ronden. Daarna kiezen de kinderen samen: de *leukste* manier om het goed te maken, de *beste* manier en de *raarste* manier.

Laat elk groepje een van de manieren om het goed te maken, uitspelen in een rollenspel. Wat vindt het publiek van de gekozen oplossing?

## 1.6. VERLIEFD

### Groep 4. Op wie je wil

#### *Doel*

De leerling weet dat je verliefd kunt worden op een meisje of een jongen en dat het niet uitmaakt of je zelf een meisje of een jongen bent.

#### *Materiaal*

Digibord: Plaat *Verliefde-dieren*.

Kleurplaat *Verliefde-dieren-kleurplaat*.



#### *Werkwijze*

Bekijk met de leerlingen de plaat *Verliefde dieren*. Wat zien de leerlingen? Alle dieren zijn anders en toch verliefd op elkaar. Kan dat wel, een slang verliefd op een koe? Wat vinden de kinderen daarvan?

Vertel dat mensen ook verliefd op elkaar worden. Meisjes op jongens, jongens op meisjes, jongens op jongens en meisjes op meisjes. Net zoals in het dierenrijk kunnen mensen verliefd worden op wie ze willen. Deel de kleurplaatversie van de plaat uit. Laat leerlingen dieren die ze goed bij elkaar vinden passen dezelfde kleur geven. Bespreek daarna waarom ze dat zo beleven.

### Groep 5. Verkering

#### *Doel*

De leerling kan het begrip verkering gebruiken.

#### *Materiaal*

Digibord: Zet het filmpje *Verliefd* klaar (klik op de afbeelding).



#### *Werkwijze*

Kijk samen naar het filmpje over Hanna en Melle die al twee jaar verkering hebben. Wat vinden de kinderen daarvan? Wat is verkering? Hebben de kinderen zelf ook wel eens verkering gehad? Zit er iemand in de klas of op school die ze heel erg leuk vinden? Zouden de kinderen het geheim houden als ze verliefd waren of zouden ze het juist vertellen? Aan wie zouden ze het vertellen?



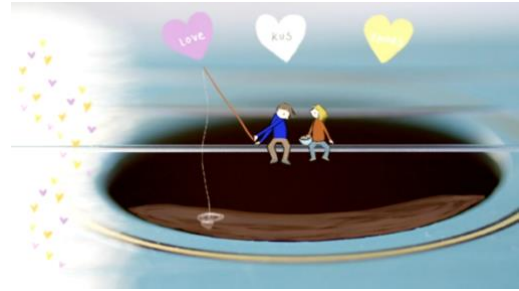
## Groep 6. Versieren

### *Doel*

De leerling kent manieren om een jongen of een meisje te versieren.

### *Materiaal*

Digibord: zet het filmpje over *1-minuutje-natuur* klaar (klik op de afbeelding).



### *Werkwijze*

Laat het filmpje over versieren zien en bespreek het filmpje. Daarna gaat de hele groep op de versiertour.

Laat de kinderen daarna in groepjes op kleine papiertjes briefjes maken voor iemand op wie ze 'alsof' verliefd zijn. Wat teken je en wat schrijf je op zo'n briefje?

Ter afsluiting spelen de kinderen dat ze het briefje aan iemand geven. Die 'iemand' mag een klasgenoot zijn, maar ook een stoel of een plant.

Hang de briefjes aan een waslijn in het lokaal.